

IN MEMORIAM PETRU BĂNĂRESCU

WILHELM Sándor

Petőfi Sándor Elméleti Líceum, Székelyhid/Sacueni, *sandor.wilhelm@gmail.com*

P. M. Bănărescu

2009. május 12-én Bukarestben elhunyt Petru Bănărescu, a román halbiológiai, rendszertani és állatföldrajzi kutatás Európa- és világszerte ismert és elismert nagy alakja.

Petru Bănărescu 1921. szeptember 15-én született Temesváron. Elvégezte a kolozsvári egyetem biológiai fakultását, majd 1949-ben ugyanott doktori címet szerzett a csontos halak agyának összehasonlító anatómiájáról írt dolgozatával. Egyetemi karrierje 1944-ben kezdődött a kolozsvári egyetemen, ahol az állattani katedrán preparátorként, majd asszisztensként, s ezzel párhuzamosan az életföldrajzi katedrán megbízott előadóként dolgozott.

Egyetemi oktatói pályafutása koholt vádak alapján indított koncepciók miatt tört derékba. Egy évet töltött politikai elítéltként a hírhedt Duna-csatornánál, majd évekig munkanélküli volt, de kutatói tevékenységét ez idő alatt is folytatta, több publikációt is megjelentetett.

1953-ban sikerült elhelyezkednie a bukaresti Halászati Kutató Intézetben, majd a Román Akadémia bukaresti Biológiai Intézetébe került, ahol nyugdíjba vonulásáig dolgozott, s mint I. fokozatú tudományos főkutató ment nyugdíjba.

Halak iránti érdeklődése már középiskolás korában megnyilvánult, amikor a Temesvár környéki vizek élővilágát tanulmányozta, innen merítette első tudományos közleményeinek témáját is. Egyaránt foglalkoztatta őt a halak felépítése, biológiája, rendszertana, földrajzi eloszlása, elterjedése. Ezirányú kutatásait egyik főművében, a Románia Faunája XIII. kötetében (Pisces – Osteichthies) foglalta össze. Ez a vaskos könyv alapmű lett minden

romániai halas számára, de megkerülhetetlen forrásanyag minden közép-európai ichtiológus számára is.

Románia területéről egy, a tudomány számára új halnemzetséget, két új alnemzetséget, egy új fajt és két új alfajt sikerült leírnia. 11 halfaj és öt alsóbbrendű rákfaj romániai jelenlétét sikerült elsőként kimutatnia.

Számos európai országban vett részt szakmai konferenciákon és végzett halfaunisztikai kutatásokat. Mint a pontyfélék és a csíkfélék nemzetközi szakértője, Kínából, Koreából, Vietnamból, Thaiföldről, Mianmarból, Indiából, Pakisztánból, Afganisztánból, Izraelből, Törökországból kapott felkéréseket a begyűjtött anyag meghatározására és rendszerezésére. Ezen tevékenysége során egy új alcsaládot, tíz új nemzetséget, 38 új fajt és 26 alfajt írt le a tudomány számára.

A rendszertani, faunisztikai és halbiológiai problémák mellett kutatásait kiterjesztette az állatföldrajz területére is, az utóbbi időben pedig behatóan foglalkozott a halak védelmének problémáival is.

Tanulmányainak száma, amelyeket egyedüli szerzőként vagy szerzőtársakkal jegyzett, meghaladja a 350-et. Ezeket rangos romániai és külföldi folyóiratokban publikálta, nagyrészüket angol, német, francia nyelven.

Egyedül, vagy társszerzőként 12 szakkönyvet jelentetett meg, hatot közülük román nyelven, de ezek közül kettőt idegen nyelvre is lefordítottak (Principles and Problems of Zoogeography, valamint Biogeographie. Fauna und Flora der Erde und ihre geschichtliche Entwicklung). Angol nyelven jelent meg a Zoogeography of Fresh Waters és a Freshwater Fishes of Europe három-három kötete.

A szakmai tevékenység mellett arra is maradt ideje, hogy pályakezdő kutatók munkáját irányítsa: 25 doktorandusnak volt a vezető tanára.

Kiemelkedően eredményes munkásságát nagy elismerés övezte. 1964-ben a már említett fauna-kötetéért megkapta a Román Akadémia Emil Racovița-díját. 1975-ben az Amerikai Ichtiológiai és Herpetológiai Társaság, 1988-ban pedig az Európai Ichtiológiai Társaság választotta tiszteletbeli tagjává. 1999-ben a Iași-i Egyetem Doctor Honoris Causa címmel tüntette ki. 1991-ben a Román Akadémia levelező tagjává, 2000-ben pedig rendes taggá választották.

Bănărescu akadémikus halálával nem csak a XXI. század egyik legkiemelkedőbb ichtiológusát veszítettük el, hanem egy nagyszerű embert is, akinek szakma iránti szeretete és alázata mellett közismert volt szerénysége, kedvessége, segítőkészsége. Barátai, munkatársai rajongásig szerették, mindenki, aki kapcsolatba került vele, mélységesen tisztelte.

Nyugodjon békében!